

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 01 17
SWD(2014) 10 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

Pridedamas prie

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento pasiūlymo

**dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo, darbuotojų galimybių naudotis judumo
skatinimo paslaugomis ir geresnės darbo rinkų integracijos**

{COM(2014) 6 final}
{SWD(2014) 9 final}

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

Pridedamas prie

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento pasiūlymo

dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo, darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir geresnės darbo rinkų integracijos

1. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

1.1. Augimą skatinantis judumas

Judumas teikia socialinę ir ekonominę naudą. Padidėjus darbo jėgos judumui ES, darbuotojai turės daugiau galimybių įsidarbinti, o darbdaviams bus lengviau į laisvas darbo vietas greičiau priimti tinkamesnius darbuotojus. Tai padeda siekti Europos darbo rinkos, kurioje būtų aukštas užimtumo lygis (ES sutarties 9 straipsnis). Didesnė darbo rinkų integracija leistų tarpusavyje susijusioms ES ekonomikos sistemoms geriau prisitaikyti prie asimetrinių sukrėtimų.

1.2. Neišnaudojamas darbuotojų suinteresuotumas pasinaudoti judumo galimybėmis

Darbuotojų, kurie teigia turį „tvirtų ketinimų“ išvykti dirbti į kitą šalį (t. y. planuojančių migruoti per kitus 12 mėnesių), gerokai padaugėjo. EURES portale taip pat registruojamasi aktyviau.

Šiuo metu vidutiniškai tik apie 325 000 asmenų kasmet išvyksta dirbti į kitą valstybę narę, o tyrimų ekstrapoliacijos rodo, kad per kitus 12 mėnesių išvykti norėtų maždaug 2,9 mln. ES piliečių (1,2 proc. ES gyventojų). Tai – didelis judumo potencialas ir išbandymas EURES tinklui.

Dažniausiai praktiniai sunkumai kyla ar gali kilti dėl prasto darbui reikalingos kalbos mokėjimo ir sunkumų ieškant darbo. ES gali padėti spręsti šią problemą geriau informuodama apie įsidarbinimo galimybes visoje Sąjungoje ir plėtodama atitinkamas paramos paslaugas įdarbinimui ES skatinti. Tai bus EURES tinklo užduotis.

1.3. EURES tinklas

EURES yra Europos Komisijos ir Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybių narių (ES valstybių narių ir Norvegijos, Islandijos bei Lichtenšteino) valstybinių užimtumo tarnybų (VUT) bendradarbiavimo tinklas, kuriame jos keičiasi informacija apie laisvas darbo vietas ir gerina laisvo darbuotojų judėjimo ES sąlygas. Nustatyti tokie penki dabar veikiančio EURES tinklo veiklos trūkumai:

- ne visos laisvos darbo vietos ir gyvenimo aprašymai yra ES lygmeniu prieinami visoms valstybėms narėms (**darbo rinkų skaidrumas**);
- ribotos EURES portalo galimybės ES lygmeniu susieti laisvas darbo vietas ir gyvenimo aprašymus dėl riboto iš nacionalinių laisvų darbo vietų sistemų gaunamų duomenų semantinio sąveikumo (**automatinės tinkamo darbo ar darbuotojo paieškos potencialas**);

- nevienodos galimybės naudotis EURES paslaugomis visoje ES, nes darbo ieškotojai ir darbdaviai sistemingai negauna visos reikiamos informacijos apie EURES tinklą, taip pat jiems nepasiūloma papildoma pagalba pirmuoju įdarbinimo etapu (**paslaugų prieinamumo užtikrinimas**);
- ribotos suinteresuotumą darbo jėgos judumu ES pareiškusių darbo ieškotojų ir darbdavių galimybės gauti pagalbą ieškant tinkamo darbo ar darbuotojo, įdarbinant ir surandant darbą, įskaitant galimybes naudotis aktyviomis darbo rinkos priemonėmis ir gauti informacijos ar konsultacijų apie socialinę apsaugą (**paramos paslaugos**);
- neefektyvus valstybių narių keitimasis informacija apie darbo jėgos trūkumą ar perteklių nacionalinėse darbo rinkose, dėl kurio varžomas tikslingesnis praktinis bendradarbiavimas EURES tinkle (**keitimasis informacija ir bendradarbiavimas**).

1.3.1. Neišsami ES lygmens laisvų darbo vietų ir gyvenimo aprašymų duomenų bazė

Preliminariais vertinimais, EURES portale paskelbiama vidutiniškai apie 30 proc. laisvų darbo vietų, apie kurias žinoma nacionalinėje darbo rinkoje. Šis rodiklis įvairiose šalyse skirtingas, nuo 80 proc. Čekijoje iki 0 proc. Bulgarijoje ir Kroatijoje¹.

Kol kas Europos lygmeniu nevykdomas automatinis elektroninis keitimasis gyvenimo aprašymais ar kitais darbo ieškotojų profilio duomenimis. Gyvenimo aprašymais EURES konsultantai keičiasi patys. Taip perduodama nedaug gyvenimo aprašymų, todėl jais remiantis atliekamas darbuotojų ir darbdavių susiejimas yra labai ribotas. Skaidrumo tvarkant gyvenimo aprašymus trūkumas mažina darbdavių galimybes susirasti galimų kandidatų, kurie turi reikiamų ir pageidaujamų įgūdžių bei gebėjimų. Dėl to nukenčia ne tik jų galimybės patiems susirasti reikiamą informaciją, bet ir EURES konsultantų jiems teikiamos paramos veiksmingumas, nes užuot prieję prie gyvenimo aprašymų tiesiogiai, jie turi pasikliauti netiesiogine prieiga per EURES konsultantus kitose šalyse.

1.3.2. Riboti EURES portalo pajėgumai

Kad būtų įmanomas kokybiškas ES lygmens laisvų darbo vietų ir darbo ieškotojų susiejimas, reikalinga tinkama klasifikavimo sistema ir suderinti bendri standartai, taikytini informacijai apie laisvas darbo vietas ir gyvenimo aprašymus. Šiuo metu EURES portale – taip pat daugelyje nacionalinių sistemų – naudojamas Tarptautinis standartinis profesijų klasifikatorius (toliau – ISCO).

ISCO nėra pakankamai išsamus, kad būtų naudojamas kaip užimtumo informacijos susiejimo priemonė. Europos Komisija rengia Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatorių (kol kas vadinamą ESCO). Valstybės narės nėra įgaliotos nustatyti nacionalinių sistemų ir Europos klasifikatoriaus kategorijų atitikčių, kurios leistų atlikti automatinį susiejimą Europos lygmeniu.

1.3.3. Nevienodos galimybės naudotis EURES paslaugomis Europos Sąjungoje

Kadangi nėra nuoseklios koncepcijos, pagal kurią galimiems naudotojams būtų pateikiama pagrindinė informacija ir suteikiama prieiga prie EURES paslaugų, gali kilti pavojus neišnaudoti judumo ir užimtumo galimybių – naudotojai gerai nežino, kokių paslaugų gali tikėtis arba kad paslaugos teikiamos tik jų šalies teritorijoje, nes nėra atitinkamos organizacijos, kuri suteiktų reikiamą paslaugą kitoje šalyje.

¹ BG, HR: nacionalinių sistemų ir EURES techninio sąveikumo trūkumas. Šiuo metu dirbama, kad situacija gerėtų.

1.3.4. Paramos judumui paslaugos

Dabar teikiamos EURES paslaugos yra trejopai ribotos: a) dauguma paslaugų – tai bendro pobūdžio informacija ir rekomendacijos, o susiejimo, darbo radimo ar įdarbinimo paslaugos neteikiamos; b) neužtikrinama galimybė pasinaudoti aktyviomis darbo rinkos priemonėmis (toliau – ADRP) išvykstamojo judumo srityje; ir c) nepakankamas bendradarbiavimas su tarnybomis, sprendžiančiomis kitas judumo problemas, kaip antai socialinės apsaugos ir socialinės paramos, ir nepakankamas tarpusavio veiklos koordinavimas.

1.3.5. Keitimasis informacija ir bendradarbiavimas

Valstybės narės gali koreguoti savo judumo politiką atsižvelgdamos į ekonominius pokyčius, veikiančius jų nacionalines darbo rinkas, tačiau tai nėra daroma sistemingai ar juo labiau konsultuojantis su kitomis valstybėmis narėmis. Reikėtų nustatyti priemones ir procedūras, pagal kurias šalys galėtų kartu ištirti, kokių duomenų reikia suderintai strategijai parengti.

Kad tarpvalstybinis bendradarbiavimas darbuotojų judumo ES srityje būtų veiksmingas, būtina susitarti dėl bendrų tikslų (bendros vizijos) ir valstybių narių veiksmų koordinavimo sistemos, kuri leistų sistemingai ir intensyviai keistis informacija, taikyti bendras priemones ir aiškiai paskirstyti kompetenciją. Kol kas nesusitarta nei dėl bendrų tikslų, nei dėl koordinavimo sistemos.

1.4. Kas patirtų pasiūlymo poveikį ir kodėl

Labiausiai pasiūlymo poveikį pajustų darbuotojai (ypač darbo ieškotojai) ir darbdaviai.

Rimti darbuotojų ketinimai pasinaudoti judumo galimybėmis lieka neįgyvendinti. Neskaidri informacija apie laisvas darbo vietas ir nepakankama parama sprendžiant praktines problemas, kaip antai darbo susiradimo, prisitaikymo prie kitos valstybės narės kultūros ir kalbos – tai kliūtys, trukdančios savanoriškai pasinaudoti darbuotojų laisvo judėjimo teise.

Darbdaviai neturi galimybių sužinoti apie specialistus, kurie yra laisvi Europos darbo rinkoje. Tai ypač aktualu darbdaviams, turintiems laisvų darbo vietų nacionalinėje darbo rinkoje paklausiausių profesijų atstovams, kai reikiamų įgūdžių ir gebėjimų turinčių darbo ieškotojų yra kitose Sąjungos šalyse.

1.5. Kodėl reikia imtis veiksmų

Pagrindinės esamų trūkumų priežastys yra susijusios su dabartine EURES reglamentavimo sistema:

- **neaiškūs valstybių narių įsipareigojimai**, kuriuos galima aiškinti labai laisvai, todėl valstybės narės gali vengti perduoti informaciją apie visas laisvas darbo vietas ir kitą susijusią informaciją apie darbo rinką, sudaryti administracines ir biurokratinės kliūtis, trukdančias darbuotojams ir darbdaviams gauti informaciją apie ES darbo rinką;
- **nepakankama valstybių narių iniciatyva savanoriškai teikti darbo ieškotojams ir darbdaviams paslaugas darbuotojų judumo ES srityje**, ypač pateikiant informaciją apie laisvas darbo vietas EURES portalui, užtikrinant paskelbimą nacionaliniuose darbo portaluose apie laisvas darbo vietas Europoje ir galimybę naudotis paramos judumui paslaugomis;
- **pernelyg didelė EURES tinklo veiklos priklausomybė nuo savanoriško valstybių narių bendradarbiavimo**, dėl kurios nepavyksta padaryti rimtesnės pažangos kuriant bendradarbiavimo sistemas, visų pirma skirtas automatiniam keitimuisi gyvenimo aprašymais, privačių užimtumo tarnybų pasitelkimui EURES sistemos

veikloje nacionaliniu lygmeniu ir bendro judumo srityje teikiamų paslaugų katalogo sukūrimui;

- **nėra nuoseklios koncepcijos, kaip ir kada veiksmų turi imtis EURES kaip decentralizuotas tarpvalstybinio bendradarbiavimo tinklas, todėl valstybės narės veikia europinių ir nacionalinių interesų „pilkojoje zonoje“**, nes nėra aiškos judumo politikos, pagal kurią būtų koordinuojami EURES tinklo veikloje dalyvaujančių valstybių narių veiksmai;
- **riboti Komisijos koordinavimo įgaliojimai**, labai suvaržantys politinius svetus, kuriais galima būtų šalinti EURES tinklo veiklos trūkumus, visų pirma kuriant priemones ir mechanizmus, pagal kuriuos būtų tarpininkaujama darbuotojams ir darbdaviams ir analizuojami darbo rinkos duomenys.

2. SUBSIDIARUMO ANALIZĖ

EURES teisinis pagrindas yra SESV 45 ir 46 straipsniai, ypač SESV 46 straipsnis, kuriame kalbama apie glaudų nacionalinių užimtumo tarnybų bendradarbiavimą ir numatoma sukurti tinkamą mechanizmą darbo pasiūlymams ir darbo prašymams susieti.

Ši iniciatyva atitinka subsidarumo ir proporcingumo principus. Atskiros specialios priemonės šiame pasiūlyme glaudžiai tarpusavyje susijusios. Jos sustiprina viena kitą ir kartu užtikrins, kad EURES tinklas taptų veiksminga priemone bet kuriam darbo jėgos judumu ES suinteresuotam darbo ieškotojui ar darbdaviui. Šis priemonių rinkinys tinkamas atsižvelgiant į bedarbių padėtį darbo rinkose, darbo ieškančių asmenų poreikius („tvirtus ketinimus“) ir (technologinius) pokyčius laisvų darbo vietų ir įdarbinimo rinkose.

Kadangi tarpvalstybinio laisvų darbo vietų, darbo prašymų bei gyvenimo aprašymų susiejimo ir su tuo susijusio darbo darbuotojams radimo prielaida – bendra įvairiose valstybėse narėse veikiančių organizacijų bendradarbiavimo sistema, pavienės valstybės narės pasiūlymo tikslo tinkamai pasiekti negali, taigi būtini ES lygmens veiksmai.

Priemonėmis neviršijama to, kas būtina siekiant nustatytų tikslų.

Darbuotojų judėjimo laisvė yra pagrindinė teisė, o šios priemonės tikslas – šią teisę sustiprinti, sudarant geresnes sąlygas ją pasinaudoti.

3. TIKSLAI

Bendrasis šios iniciatyvos tikslas – toliau siekti integruotos Europos darbo rinkos. Tam reikia, kad EURES būtų veiksminga priemonė visiems ES darbuotojams, darbo ieškotojams ir darbdaviams, suinteresuotiems darbo jėgos judumu ES.

Kad būtų pasiektas šis bendrasis tikslas, nustatyti tokie **konkretūs tikslai**:

1. pasiekti, kad EURES portale būtų skelbiama beveik visa laisvų darbo vietų pasiūla, o darbo ieškotojai visoje Europoje turėtų tiesioginę prieigą prie tų pačių laisvų darbo vietų, taip pat portale būtų sutelkta daug pateiktų gyvenimo aprašymų, pagal kuriuos užsiregistravę darbdaviai galėtų įdarbinti darbuotojus;
2. EURES portale įdiegti tinkamą automatinį laisvų darbo vietų, darbo prašymų ir gyvenimo aprašymų susiejimą, užtikrinant, kad nacionaliniu lygmeniu įgytų įgūdžių, gebėjimų, profesijų ir kvalifikacijos informacija būtų verčiama į visas ES kalbas ir suprantama;
3. užtikrinti, kad kiekvienas darbo ieškotojas ar įdarbinimo paslaugomis kaip klientas norintis pasinaudoti darbdavys visoje Sąjungoje gautų pagrindinę informaciją apie

EURES tinklą, ir kiekvienam suinteresuotam asmeniui nuosekliai užtikrinti prieigą prie EURES tinklo;

4. kiekvienam tokiam suinteresuotam asmeniui teikti tinkamo darbo ar darbuotojo paieškos, darbo radimo ir įdarbinimo pagalbą naudojantis EURES tinklu;
5. palaikyti EURES tinklo veikimą keičiantis informacija apie nacionalinio lygmens darbo jėgos trūkumą ar perteklių ir koordinuojant valstybių narių veiksmus.

4. POLITIKOS GALIMYBĖS

4.1. 1 galimybė. Nesiimti jokių naujų veiksmų

Jau inicijuoti (2012 m. Komisijos EURES sprendimu) pakeitimai, susiję su tinklo veikla, įvairių subjektų bendradarbiavimo organizavimu, EURES veiklos tikslais ir siūlomų paslaugų apibrėžtimi, bus toliau įgyvendinami remiantis dabartinės redakcijos Reglamentu 492/2011.

4.2. 2 galimybė. Rėmimasis Lisabonos sutartimi

Šia galimybe būtų siekiama greitai priimti sprendimą dėl Europos Parlamento pateikto prašymo nedarant jokių kitų pakeitimų, palyginti su esama padėtimi. Ją pasirinkus, būtų imtasi dviejų veiksmų: pirma, panaikintas Reglamento 492/2011 38 straipsnis ir patvirtinti šio reglamento pakeitimai dėl įgaliojimų Komisijai įgyvendinti Reglamentą 492/2011 pagal naujas Lisabonos sutarties nuostatas ir, antra, remiantis peržiūrėtu reglamentu pradėta procedūra dėl naujo EURES sprendimo priėmimo.

4.3. 3 galimybė. EURES modernizavimas ir stiprinimas

Pasirinkus šią galimybę EURES veiklos reglamentavimo sistema bus sustiprinta modernizuojant nuostatas dėl laisvų darbo vietų ir darbo prašymų susiejimo, taip pat pagerinant EURES paslaugų teikimą ir racionalizuojant EURES tinklo veiklą.

Šiuo atveju EURES teisinis pagrindas bus sutelktas viename reglamente, dabartiniai įpareigojimai sustiprinti ir suteikta naujų įpareigojimų toliau išvardytose srityse.

- **Darbo rinkų skaidrumas (skaidrumas).** Dabartiniai įpareigojimai keistis informacija apie laisvas darbo vietas bus sustiprinti ir patikslinti – valstybės narės bus įpareigosotos: a) pateikti EURES duomenis apie visas nacionaliniu lygmeniu paskelbtas laisvas darbo vietas; b) pateikti EURES visų to pageidaujančių darbo ieškotojų gyvenimo aprašymus; ir c) visose nacionaliniuose darbo paieškos portaluose pateikti nuorodą į EURES portalą, kuri būtų aiškiai matoma ir suteiktą galimybę atlikti paiešką, taip sudarydamos geresnes sąlygas vietoje susirasti informaciją apie laisvas darbo vietas Europoje.
- **Geresnis sąveikumas (automatinio susiejimo galimybė).** Valstybės narės bus įpareigosotos užtikrinti visišką nacionalinių sistemų ir EURES portalo sąveikumą pagal techninius standartus ir formatus. Prievolė užtikrinti sąveikumą leis sukurti vieningą sistemą pagal Reglamentą, o valstybės narės, perduodamos duomenis apie laisvas darbo vietas ir gyvenimo aprašymus, privalės taikyti techninius standartus ir formatus, taip pat ir nustatydamas skirtingų klasifikatorių kategorijų atitikties.
- **Paslaugų prieinamumo užtikrinimas.** Valstybės narės užtikrins, kad visiems darbo ieškotojams ir darbdaviams, kurie kaip klientai kreipiasi į užimtumo tarnybą prašydami jos paslaugų, būtų įteikta ar kitaip suteikta pagrindinė informacija apie EURES tinklą, ir kad jų būtų aiškiai pasiteiraujama, ar nereikia tolesnės pagalbos (toliau – EURES pasiūlymas).

- **Geresnė darbuotojų prieiga prie paramos judumui paslaugų (paramos paslaugos).** Visiems darbo ieškotojams ir darbdaviams, kurie pareiškė norintys pasinaudoti EURES tinklu, valstybės narės turi suteikti galimybę atlikti darbo paiešką ir gauti įdarbinimo pagalbą. Be to, galimybė pasinaudoti aktyviomis darbo rinkos priemonėmis (ADRP) turi būti suteikiama nepriklausomai nuo ES darbuotojo pilietybės ar darbo vietos. Taip pat turi būti suteikta konkreti informacija ir pagalba (perdavimas kompetentingai institucijai) socialinės apsaugos srityje.
- **Keitimasis informacija ir bendradarbiavimas.** Valstybės narės bus įpareigos: a) keisti darbo rinkos duomenimis; b) koordinuoti veiksmus, kurių imamasi reaguojant į tuos duomenis.

4.4. 4 galimybė. 3 galimybė ir ES partnerystės susitarimai

Pagal 4 galimybę EURES tinklas būtų modernizuojamas, kaip numatyta 3 galimybėje, o papildomai Komisijai būtų suteiktas įgaliojimas sudaryti ES masto partnerystės susitarimus su privačiomis užimtumo tarnybomis.

Pasirinkus 3 galimybę valstybės narės turėtų atrinkti privačias užimtumo tarnybas, prisijungiančias prie EURES tinklo. Pasirinkus 4 galimybę Komisija taip pat būtų įgaliota tokiomis pat sąlygomis kaip valstybės narės sudaryti su paslaugų teikėjais partnerystės susitarimus. Šių paslaugų teikėjų atžvilgiu Komisija perimtų tokias 5.3. punkte išvardytas valstybių narių funkcijas kaip kokybės kontrolė, sąveikumo užtikrinimas ir pan.

5. POVEIKIO VERTINIMAS

5.1. 1 galimybė. Nesiimti jokių naujų veiksmų

2012 m. EURES sprendimu pradėtas bendras reformų procesas bus tęsiamas. Tačiau jo įgyvendinimas bus pristabdytas, nes dėl Teisingumo Teisme nagrinėjamos bylos kyla teisinis netikrumas.

Jeigu Komisija lauks, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą, taip – netiesiogiai – duos suinteresuotosioms šalims suprasti, kad reformų žingsniai gali būti atidėti.

Todėl ši galimybė sutrikdytų ir pavėlintų kuklias 2012 m. sprendimu numatytas reformas, ir nė viena iš pirmiau išvardytų problemų greičiausiai nebūtų sprendžiama.

5.2. 2 galimybė. Rėmimasis Lisabonos sutartimi

Pasirinkus šią galimybę, Komisija turėtų kuo greičiau pradėti su Sprendimu susijusią procedūrą pagal peržiūrėtą reglamentą, kad patvirtintų EURES įsipareigojimą toliau vykdyti 2012 m. reformą.

Reglamento Nr. 492/2011 38 straipsnio peržiūra sudarys teisinį pagrindą toliau keisti EURES tinklo nuostatas. Ateityje tai leis Komisijai remiantis Reglamento II skyriumi priimti įgyvendinimo ir (arba) deleguotuosius aktus. Todėl ši peržiūra yra būsimų reformų pagrindas. Vis dėlto šios reformos paveiks tik neesminius elementus ar įgyvendinimo priemones, nes jos negali peržengti Reglamento taikymo srities.

Ši galimybė galėtų suteikti tinkamą pagrindą tęsti veiklą darbo rinkos skaidrumo ir – tam tikra apimtimi – paslaugų prieinamumo užtikrinimo srityse.

Tačiau pasirinkus šią galimybę nebūtų išspręstos visos problemos dėl automatinio susiejimo (nes nebūtų taikomas įsipareigojimas nustatyti nacionalinių ir Europos klasifikavimo sistemų sąsają), dėl paslaugų prieinamumo užtikrinimo (nes nebūtų taikomas įsipareigojimas pateikti

pagrindinę informaciją ir nukreipti reikiamu adresu visuomet, kai darbdaviai ar darbo ieškotojai kaip klientai prašo įdarbinimo paslaugų), dėl paramos paslaugų (nes nebūtų formaliai suderintas teikiamų paslaugų rinkinys) ir dėl keitimosi informacija bei bendradarbiavimo (nes nebūtų aiškiai apibrėžta keitimosi duomenimis apie darbo rinkas aprėptis). Todėl pasirinkus šią galimybę nebūtų išspręsti visi keturi nustatyti trūkumai.

5.3. 3 galimybė. EURES modernizavimas ir stiprinimas

5.3.1. Skaidrumas

Poveikis

Užtikrinus, kad Europos lygmeniu būtų pasikeičiama kuo išsamesne informacija apie laisvas darbo vietas ir ji išplatinama, darbo ieškotojai turėtų geresnes galimybes rasti tinkamą darbo vietą. Sunku įvertinti, kiek padaugės duomenų apie laisvas darbo vietas, nes nebuvo išsamiai apžvelgti įvairūs susitarimai su privačiomis užimtumo tarnybomis valstybėse narėse, taip pat trūksta duomenų apie VUT turimą laisvų darbo vietų informacijos apimtį decentralizuotu lygmeniu.

Sistemos informacijos apie darbo prašymus ir gyvenimo aprašymus rinkimo ir dalijimosi jais koncepcija leis darbdaviams lengviau susirasti tinkamų kandidatų į savo laisvas darbo vietas.

EURES laisvas darbo vietas aiškiai matomai paskelbus nacionaliniuose darbo paieškos portaluose darbo ieškotojai galės lengviau pasinaudoti europinėmis įsidarbinimo galimybėmis. Kadangi nacionaliniai darbo paieškos portalai paprastai yra pati pirmą darbo paieškos vietą, aiškiai matomai nurodžius galimybę atlikti Europos laisvų darbo vietų paiešką darbo ieškotojai susidarytų kur kas išsamesnį įsidarbinimo galimybių vaizdą.

Išlaidos

Visos valstybės narės jau sukūrė mechanizmą (arba yra pasirengusios) keisti informaciją apie laisvas darbo vietas su EURES. Šių mechanizmų pritaikymas, kad būtų galima tvarkyti ir gyvenimo aprašymus, sukels išlaidų, kurių dydis priklausys nuo daugelio veiksnių. Jeigu gyvenimo aprašymų tvarkymui galima pritaikyti esamas sistemas, išlaidos gali būti nedidelės, tačiau jeigu reikia sukurti visiškai naują sistemą, išlaidos bus kur kas didesnės. Didžiąją dalį reikiamos programinės įrangos Komisija suteiks nemokamai. Labai apytikriais vertinimais, naujos sistemos sukūrimo išlaidos gali sudaryti maždaug 100 000 EUR, o metinės jos techninės priežiūros išlaidos – maždaug 12 000 EUR.

Pasitelkdamas taikomųjų programų sąsają (API) kiekvienas EURES paslaugų teikėjas gali be didesnių išlaidų įkelti EURES duomenis į savo internetinę sistemą. Manoma, kad integracijai reikalingos darbo sąnaudos yra kelios darbo dienos, dirbant trimis ar keturiems asmenims.

5.3.2. Automatinė tinkamo darbo ar darbuotojo paieška

Poveikis

Bendrų europinių standartų nauda akivaizdi – jie leistų darbo ieškotojams ir darbdaviams kur kas geriau suprasti jiems aktualius profilius darbo rinkoje. Tokie Europos lygmens darbo aprašymų ir darbo ieškotojų profilių standartai būtų didelis laimėjimas siekiant geriau integruotos Europos darbo rinkos, be to, EURES portalas taptų patrauklesnis įvairių šalių darbuotojams ir darbdaviams.

Jeigu visos EURES paslaugų teikėjos nustatytų savo klasifikavimo sistemų ir ESCO atitikmenis, ES būtų lengviau susieti žmones ir darbus, kartu atsižvelgiant į individualius darbo ieškotojų įgūdžių profilius ir darbdavių poreikius. Kadangi ESCO bus daugiakalbė sistema, nėra labai svarbu, kokia kalba bus pateikiama darbo rinkos informacija.

Išlaidos

Dėl esamų IT sistemų pritaikymo europinio semantinio sąveikumo tikslais bus patirta pradinių išlaidų. VUT (pavyzdžiui, Prancūzijoje ir Čekijoje), turinčios savo klasifikavimo sistemas, kuriose suskirstytos ir profesijos, ir įgūdžiai bei gebėjimai, reikiamas sąsajos su ESCO priemonės gali sukurti padarydamos keletą paprastų pakeitimų, reikalingų tokioms sistemoms. Kitos VUT (maždaug 80 proc.), kurių klasifikavimo sistemos grindžiamos ISCO, turės atskirai suderinti savo klasifikavimo kategorijas.

Tiksliai paskaičiuoti susiejimo išlaidas sudėtinga, be to, įvairiose valstybėse narėse jos bus skirtingos, nelygu dabar jų naudojama sistema. Iš esmės gerai veikianti susiejimo sistema yra pagrindinis ir būtinas elementas šiuolaikinių darbo rinkos institucijų darbe, todėl tokios sistemos sukūrimo ir priežiūros išlaidos neturėtų būti siejamos vien su EURES reforma. Todėl EURES reforma turi būti laikoma gera proga įdiegti šią sistemą, o ne priežastimi, dėl kurios tai daroma.

Visos tarnybos taip pat gali iš viso atsisakyti dabar naudojamų klasifikacijų ir visiškai pereiti prie ESCO. Taip ateityje nekiltų jokių išlaidų dėl nacionalinių klasifikavimo sistemų priežiūros ir atnaujinimo.

5.3.3. Paslaugų prieinamumo užtikrinimas

Poveikis

Bendra ir sistemingesnė koncepcija, kaip integruoti EURES teikiant paslaugas, užtikrintų, kad visi suinteresuoti ES darbo ieškotojai ir darbdaviai iš esmės turėtų tokias pačias prieigos prie EURES galimybes ir gautų aiškią ir išsamią informaciją, ką, kada ir kaip gali padaryti EURES.

Išplėtus pagrindinės informacijos teikimo reikalavimą ir nustačius, kad tai darytų visos paslaugas klientams teikiančios užimtumo tarnybos, darbo ieškotojams ir darbdaviams teikiama informacija apie EURES tinklą būtų kur kas veiksmingesnė, todėl pagerėtų susiejimo galimybės, kurias dabar riboja VUT veikla. Kadangi tai yra pagrindinė priemonė užtikrinti prieigą pagrindinėms tikslinėms grupėms, šis reikalavimas turėtų būti taikomas ne tik valstybinėms, bet ir privačioms užimtumo tarnyboms, nesvarbu, ar jos pateikė paraišką ir buvo patvirtintos kaip EURES paslaugų teikėjos (EURES partnerės), ar ne.

Išlaidos

Kadangi tiek VUT, tiek kitos galimos EURES paslaugų teikėjos EURES informaciją gali teikti pagal standartinę klientų aptarnavimo procedūrą, administracinės išlaidos turėtų būti nedidelės.

Valstybėse narėse, turinčiose pakankamai gerai veikiančią EURES tinklą, išlaidos nepadidės, jei jų teikiamos paslaugos jau yra pakankamo ar net aukštesnio lygio nei reikalaujama arba nacionalinis EURES tinklas turi pakankamai išteklių. VUT, sėkmingai užtikrinusios paslaugų prieinamumą, jau teikia darbo ieškotojams informaciją pagal savo standartines procedūras.

5.3.4. Paramos paslaugos

Poveikis

Išplėtus EURES paslaugų pasiūlą ir pasiūlius tikslines paramos judumui paslaugas, darbuotojams būtų lengviau įveikti judumo kliūtis, nes jie neturi reikiamų ekonominių išteklių, leidžiančių įgyvendinti jų galimybes darbo rinkoje arba patraukliai save šioje rinkoje pristatyti.

Pašalinus geografinius apribojimus, kuriuos lemia darbo ieškotojams, norintiems dirbti kitoje ES valstybėje narėje, skirtos nacionalinės darbo rinkos programos, EURES darbuotojai galėtų naudotis tomis pačiomis priemonėmis, kurios taikomos nacionalinėse darbo rinkose, kad

palengvintų perėjimą prie darbo veiklos ir padėtų užpildyti laisvas darbo vietas. Todėl darbuotojai turėtų daugiau galimybių.

Numatytos nuostatos padės darbdaviams greičiau susirasti darbuotojus į laisvas vietas, nes EURES tinklas veiksmingiau papildys vietos užimtumo tarnybų veiklą. EURES tinklas užtikrins gausesnę kandidatų pasiūlą, todėl bus lengviau rasti tinkamų įgūdžių turinčių kandidatų. Pagerėjusios paslaugos darbdaviams ypač bus naudingos MVĮ, nes sumažės įdarbinimo proceso laikas ir bendrosios sandorių išlaidos.

Patobulinimai, ypač parama po įdarbinimo, MVĮ bus svarbesni nei didelėms įmonėms, kurios dažnai turi savo sistemą, pagal kurią darbuotojai iš užsienio įdarbinami ir integruojami. Mokestis už tokią paramą joms taip pat ne toks problemiškas kaip MVĮ, kurios galbūt nebus linkusios ar negalės už tai mokėti.

Išlaidos

Didžioji dalis išlaidų patiriamos teikiant individualias paramos judumui paslaugas, t. y. pagalbą darbo ieškotojams ir darbdaviams. Šios išlaidos priklauso nuo paslaugų teikimo būdo ir individualių poreikių. Todėl jos gali būti skirtingos ir tiesiogiai priklauso nuo to, ar žmonės įdarbinami. Pagal EURES mokymo programą, kurią Komisija finansuoja pagal EaSI, darbuotojai gali būti mokomi dirbti orientuodamiesi į susiejimą, darbo suradimą ir įdarbinimą.

Taikant aktyvias darbo rinkos priemones (ADRP), ypač kalbų mokymo srityje, vidiniais paskaičiavimais vienam dalyviui tenka 50–250 EUR išlaidų. Paprastai tai maždaug 6 mėnesių interneto kursai, kuriuose teikiamos tam tikros konsultavimo internetu paslaugos (nesvarbu kursų lygis). Tačiau šiuo metu visų kalbų kursų kaina mažėja, be to, gali pasijusti ir masto ekonomijos poveikis.

Remiantis įvairiomis prielaidomis, papildomos metinės išlaidos dėl informacijos teikimo ir paramos darbo ieškotojams veiklos labai apytikriai turėtų sudaryti apie 33,3 mln. EUR (informacijos teikimas) ir 16 mln. EUR (parama darbo ieškotojams).

Nacionalinių tarnybų veiklai, ypač EURES tinklo veikimui nacionaliniu lygmeniu (nacionalinis koordinavimo centras), ir vietos, regioninio, nacionalinio ir tarpvalstybinio lygmens individualizuotos paramos judumui paslaugų teikimo schemų parengimui 2014–2020 m. laikotarpiu, vadovaujantis atitinkamais investavimo prioritetais, galės būti skiriamas finansavimas iš Europos socialinio fondo.

Gali būti, kad dabartinius EURES darbuotojus, teikiančius bendrąją informaciją ir palaikančius ryšius, valstybės narės galės perskirti dirbti susiejimo, darbo radimo ir įdarbinimo srityse. Iš esmės visi 900 EURES tinklo konsultantų turėtų tapti ES lygmens tarpininkavimo darbuotojams ir darbdaviams ekspertais ir siekti kuo geresnių įdarbinimo rezultatų. Tikėtina, kad bendro informavimo veikla taps mažiau svarbi, nes ateityje klientai ateis dėl paslaugų prieinamumo užtikrinimo priemonių, ir, nors apskritai reklamos veikla bus reikalinga, jos apimtis sumažės arba ją vykdys tik priimamojo darbuotojai, specializacijos neturintys darbuotojai ir (arba) elektronines paslaugas teikiančios tarnybos.

5.3.5. EURES valdymas ir užimtumo tarnybų bendradarbiavimas

Poveikis

Kadangi bus teikiamos struktūrinės ataskaitos ir vykdoma stebėseną, kuriuose bus atsižvelgiama į atitinkamus darbo rinkos duomenis apie darbo rinkos trūkumus ir perteklių, VUT ir kitos EURES paslaugų teikėjos (EURES partnerės) turės reikiamą informaciją, kad galėtų bendrai planuoti koordinuotą veiklą EURES tinkle, pavyzdžiui, užtikrinti, kad veikla būtų orientuota į konkrečius sektorius, kuriuose jos poveikis bus didžiausias. Bendras planavimas taip pat užtikrins kitoje valstybėje narėje esančios partnerės paramą, pavyzdžiui,

siunčiančiosios šalies tikslinę paramą tam tikros grupės ES darbuotojų judumui papildo reikiama tų ES darbuotojų parama priimančiojoje šalyje.

Išlaidos

Valstybės narės patirs pirminių išlaidų dėl informavimo sistemos sukūrimo bei išlaidų už paslaugas (pagrindinių VUT duomenų rinkimo mechanizmų pakeitimą ir darbo procedūrų peržiūrą). Gali kilti IT ir mokymo išlaidų, susijusių su darbo procedūrų peržiūra, duomenų protokolų ryšiams su privačiomis užimtumo tarnybomis peržiūra ar nustatymu ir atitinkamomis nacionalinio lygmens konsultacijomis.

5.4. 4 politikos galimybė. 3 galimybė ir ES masto partnerystės susitarimai su privačiomis užimtumo tarnybomis

Poveikis

Tokia ES lygmens leidimų išdavimo tvarka leistų – nepaisant nacionalinių aplinkybių – užtikrinti geresnes galimybes naudotis darbuotojų judumo paslaugomis. Tikėtina, kad dėl to padidėtų EURES paslaugų teikėjų (EURES partnerių) skaičius, palyginti su galimybe, pagal kurią naujos paslaugų teikėjos priimamos tik valstybės narės lygmeniu, pagal nacionalinę leidimų išdavimo tvarką. Be poveikio EURES tinklui, pasirinkus šią galimybę pasijustų dvejopas platesnio masto poveikis įdarbinimo paslaugų rinkai.

Kyla keletas problemiškų klausimų dėl Komisijos vaidmens ir ryšių tarp Komisijos ir atskirų valstybių narių:

pirma, kyla pavojus, kad svarbesnis Komisijos vaidmuo dubliuosis su atskirų valstybių narių vaidmeniu; antra, Komisija prisiimtų tiesioginę atsakomybę už leidimus turinčių paslaugų teikėjų veiksmų kokybės užtikrinimą, o kol kas nė viena iš Komisijos tarnybų tokios funkcijos neatlieka; trečia, rezultatai labai priklausys nuo to, ar tinklo veikloje dalyvaujantys subjektai, ypač privačios užimtumo tarnybos, aktyviai dalyvaus naujo tipo bendradarbiavime, ar pripažins dalyvavimo EURES tinkle naudą, taip pat nuo to, ar Komisijai pavyks kuo plačiau sutarti dėl bendros pozicijos su visomis susijusiomis privačiomis užimtumo tarnybomis.

Išlaidos

Tokios europinio lygmens sistemos sukūrimas reikštų nemažas išlaidas, kurias Komisija patirtų dėl reikalingų darbuotojų. Palaikant ryšius tik su pačiomis didžiausiomis privačiomis užimtumo tarnybomis Europos darbo rinkoje, didelių papildomų išlaidų darbuotojams neprireiktų, tačiau jei ES sistema pradėtų naudotis kur kas daugiau privačių užimtumo tarnybų, EURES tinklui dirbančių darbuotojų skaičių reikėtų didinti.

6. GALIMYBIŲ PALYGINIMAS

Tikslai	1 galimybė Nesiimti jokių veiksmų	2 galimybė Rėmimasis Lisabonos sutartimi	3 galimybė Naujas reglamentas	4 galimybė Naujas reglamentas ir ES partnerystės susitarimai
pasiiekti, kad EURES portale būtų skelbiama beveik visa laisvų darbo vietų pasiūla, o darbo ieškotojai	poveikio nėra - duomenų apie	teigiamas poveikis +	labai teigiamas poveikis ++	ypač teigiamas poveikis +++

visoje Europoje turėtų tiesioginę prieigą prie tų pačių laisvų darbo vietų (...)	laisvas darbo vietas sankaupos padidėjimas nėra tikėtinas, nebent savanoriškų pastangų atveju	galimybė padidinti duomenų apie laisvas darbo vietas sankaupą priėmus įgyvendinimo aktus dėl dalijimosi išsamesniais duomenimis	griežtesnis valstybių narių įpareigojimas skelbti apie visas laisvas darbo vietas galimybė paskelbti daugiau laisvų darbo vietų nacionaliniu lygmeniu bendradarbiaujant su privačiomis užimtumo tarnybomis	griežtesnis valstybių narių įpareigojimas skelbti apie visas laisvas darbo vietas Labai tikėtina, kad bus užtikrinta didesnė informacijos apie laisvas darbo vietas apimtis, jei ES sudarys partnerystės susitarimus su pagrindinėmis privačiomis užimtumo tarnybomis visoje ES
(...) taip pat portale sutelkiama daug pateiktų gyvenimo aprašymų, pagal kuriuos užsiregistravę darbdaviai galėtų įdarbinti darbuotojus	poveikio nėra - gyvenimo aprašymų sankaupos padidėjimas nėra tikėtinas, nebent savanoriškų pastangų atveju	teigiamas poveikis + galimybė padidinti gyvenimo aprašymų sankaupą priėmus įgyvendinimo aktus dėl dalijimosi išsamesniais duomenimis	labai teigiamas poveikis + + valstybių narių įpareigojimas skelbti gyvenimo aprašymus galimybė imtis papildomų veiksmų bendradarbiaujant su privačiomis užimtumo tarnybomis nacionaliniu lygmeniu	ypač teigiamas poveikis + + + valstybių narių įpareigojimas skelbti gyvenimo aprašymus labai tikėtina, kad bus užtikrintos didesnės pastangos, jei ES sudarys partnerystės susitarimus su pagrindinėmis privačiomis užimtumo tarnybomis ES lygmeniu
EURES portale įdiegti tinkamą automatinį laisvų darbo vietų, darbo prašymų ir gyvenimo aprašymų susiejimą, užtikrinant, kad nacionaliniu lygmeniu įgytų įgūdžių, gebėjimų, profesijų ir kvalifikacijos informacija būtų verčiama į visas ES kalbas ir suprantama užtikrinti, kad kiekvienas darbo	teigiamas poveikis + galimybė gerai atlikti susiejimą, su sąlyga, kad daugelis ar visos valstybės narės savanoriškai laikysis ESCO standartų neutralus poveikis	teigiamas poveikis + galimybė gerai atlikti susiejimą, su sąlyga, kad daugelis ar visos valstybės narės savanoriškai laikysis ESCO standartų neutralus poveikis	labai teigiamas poveikis + + naujas įpareigojimas susieti klasifikaciją su ESCO užtikrins gerą automatinį susiejimą, kuris naudingas ir ES lygmeniu, ir visoms valstybėms narėms nacionaliniu lygmeniu teigiamas poveikis	labai teigiamas poveikis + + naujas įpareigojimas susieti klasifikaciją su ESCO užtikrins gerą automatinį susiejimą, kuris naudingas ir ES lygmeniu, ir visoms valstybėms narėms nacionaliniu lygmeniu teigiamas poveikis

ieškotojas ar įdarbinimo paslaugomis kaip klientas norintis pasinaudoti darbdavys visoje Sąjungoje gautų pagrindinę informaciją apie EURES tinklą, ir kiekvienam suinteresuotam asmeniui nuosekliai užtikrinti prieigą prie EURES tinklo	0 tikėtina, kad atskiri subjektai toliau dės pastangas užtikrinti paslaugų prieinamumą atsižvelgiant į nacionalinius poreikius ir organizacinę struktūrą	0 tikėtina, kad atskiri subjektai toliau dės pastangas užtikrinti paslaugų prieinamumą atsižvelgiant į nacionalinius poreikius ir organizacinę struktūrą	+	+
kiekvienam tokiam suinteresuotam asmeniui teikti tinkamo darbo ar darbuotojo paieškos, darbo radimo ir įdarbinimo pagalbą naudojantis EURES tinklu	neutralus poveikis 0 tikėtina, kad atskiri subjektai toliau dės pastangas teikti paramos judumui paslaugas pagal nacionalinę tvarką	neutralus poveikis 0 tikėtina, kad atskiri subjektai toliau dės pastangas teikti paramos judumui paslaugas pagal nacionalinę tvarką	teigiamas poveikis +	teigiamas poveikis +
parama EURES tinklo veiklai keičiantis informacija apie nacionalinio lygmens darbo jėgos trūkumą ar perteklių ir valstybių narių veiksmų koordinavimas	neutralus poveikis 0 galimybė remtis bendrais programų rengimo principais pagal 2012 m. sprendimą	neutralus poveikis 0 galimybė remtis bendrais programų rengimo principais pagal 2012 m. sprendimą	teigiamas poveikis +	labai teigiamas poveikis ++ išsamios nuostatos dėl keitimosi informacija ir EURES veiklos koordinavimo didesnio duomenų kiekio užtikrinimas sudarius ES partnerystės susitarimus su pagrindinėmis privačiomis užimtumo tarnybomis ES lygmeniu
Veiksmingumas	0	+	++	- problemos dėl Komisijos vaidmens

				ir ryšių tarp Komisijos ir atskirų valstybių narių
Išlaidos	jokių papildomų išlaidų	jokių papildomų išlaidų	papildomos išlaidos valstybėms narėms ir Komisijai	papildomos išlaidos valstybėms narėms ir Komisijai

Papildomas teigiamas poveikis pasijustų tik pasirinkus 3 ir 4 galimybes. 4 galimybės atveju šis poveikis būtų kur kas didesnis, nes EURES tinklas taptų daug atviresnis. Tačiau šiuo EURES kaip Europos darbo rinkų veikimo priemonės raidos etapu 4 galimybės įgyvendinimas sukeltų nemažai problemų, susijusių su Komisijos vaidmeniu ir jos ryšiais su atskiromis valstybėmis narėmis. Nors ši galimybė, tokios ar kiek pakeistos formos, ateityje dar gali būti įgyvendinta, pirmiausia būtų tikslingiau atlikti išsamią EURES reformą ir atlikus peržiūrą iš naujo įvertinti, ar reikalingas didesnės integracijos sprendimas. Todėl nuspręsta, kad veiksmingiausia ir todėl tinkamiausia yra 3 galimybė.

7. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Dabartinė duomenų rinkimo ir keitimosi informacija apie sąnaudas, rezultatus ir pasekmes EURES tinkle tvarka bus sugriežtinta. Kad būtų geriau renkami duomenys apie sąnaudas ir rezultatus, bus nustatyti bendri rodikliai, dabartinius duomenų šaltinius, kaip antai pirmiau minėtas mėnesines ataskaitas, papildysiantys naujais, kaip antai nacionalinio lygmens klientų pasitenkinimo apklausomis. Privačių užimtumo tarnybų veiklos pokyčiai, įskaitant jų modernizavimą ir veiksmingumo gerinimą, bus stebimi privačių užimtumo tarnybų tinklo priemonėmis ir palaikant dialogą pagal privačių užimtumo tarnybų tarpusavio mokymosi programą. Numatyta plėsti EURES veiklą privačiose užimtumo tarnybose, ypač užtikrinant EURES paslaugų prieinamumą. Remdamasi surinkta šios srities informacija Komisija kas dvejus metus teiks Reglamento įgyvendinimo ataskaitas. Po 5 metų nuo Reglamento priėmimo bus atliktas *ex post* vertinimas ir aptartas jo veiksmingumas.